

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

Київ

№ _____

Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення і порядок подання на розгляд Державної комісії України по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ металічних і неметалічних корисних копалин

Відповідно до Кодексу України про надра, Положення про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1994 року № 865, а також Положення про Державну комісію України по запасах корисних копалин, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2000 року № 1689,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію про зміст, оформлення і порядок подання на розгляд Державної комісії України по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ металічних і неметалічних корисних копалин (далі – Інструкція), що додається.

2. Встановити, що Інструкція є обов'язковою для виконання підприємствами, установами і організаціями, незалежно від форм власності, що здійснюють геологорозвідувальні роботи, проектування і будівництво гірничодобувних підприємств.

3. Державній службі геології та надр України (Бояркін М.О.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Міністр

Остап СЕМЕРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства екології
та природних ресурсів України

_____ 2016 року № _____

Інструкція

**про зміст, оформлення і порядок подання на розгляд
Державної комісії України по запасах корисних копалин
матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ
металічних і неметалічних корисних копалин**

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена згідно з Положенням про порядок проведення державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 1994 року № 865.

1.2. Державна експертиза і оцінка запасів корисних копалин проводиться на підставі звітів про геологічне вивчення родовищ (ділянок) корисних копалин з підрахунком запасів та геолого-економічною оцінкою їх промислового значення (далі – геолого-економічна оцінка родовищ корисних копалин).

1.3. Залежно від ступеня вивченості родовищ (ділянок) державна експертиза і оцінка запасів може провадитись за матеріалами:

геолого-економічної оцінки початково оцінених ділянок надр;

геолого-економічної оцінки попередньо оцінених родовищ корисних копалин;

геолого-економічної оцінки родовищ, підготовлених до промислового освоєння;

геолого-економічної оцінки родовищ корисних копалин, які розробляються, за результатами гірничодобувних та додатково проведених геологорозвідувальних робіт;

геолого-економічної оцінки відкритих родовищ корисних копалин на будь-якій стадії їх вивчення (з ініціативи замовника).

1.4. Техніко-економічне обґрунтування кондицій для підрахунку запасів корисних копалин виконується по всіх родовищах (ділянках), які подаються на державну експертизу, з детальністю, що відповідає складності їх геологічної будови, особливостям технології видобутку і переробки та ступеню економічного ризику у прийнятті подальших проектних рішень, а саме:

для малих і середніх родовищ корисних копалин місцевого значення і родовищ, розвіданих для продовження строку служби діючих підприємств, які не підлягають реконструкції та зберігають номенклатуру продукції і потужність, кондиції можуть бути обґрунтовані укрупненими розрахунками на основі доведеної аналогії з родовищем, що експлуатується, або технічного завдання замовника, якщо його положення не суперечать нормативним документам і техніко-економічним показникам суміжних підприємств;

для великих, а також середніх родовищ корисних копалин місцевого значення з нетрадиційними умовами розробки, збагачення, транспортування мінеральної сировини і охорони навколишнього середовища та родовищ корисних копалин загальнодержавного значення, кондиції обґрунтовуються прямими розрахунками згідно з типовою методикою ДКЗ України із

залученням фактичних техніко-економічних показників розробки родовищ-аналогів;

для великих родовищ корисних копалин, що не мають аналогів в Україні, в доповнення до обґрунтування кондицій за типовою методикою ДКЗ України, наводяться техніко-економічні показники іноземних гірничо-збагачувальних підприємств, які експлуатують родовища того ж геолого-промислового типу, і укрупнені розрахунки ефективності гірничопереробного підприємства, що проектується.

1.5. Обсяги матеріалів, що подаються на державну експертизу, та їх інформативність залежать від геолого-технологічної складності родовищ та їхніх розмірів і цінності. Для родовищ простої геологічної будови, малих і середніх за розмірами, матеріали геолого-економічних оцінок пропонується подавати в скороченому обсязі з винесенням фактичних даних на кресленнях і в таблицях, а первинна геологічна документація, журнали опробування, результати лабораторних аналізів та інші матеріали можуть подаватись в оригіналі на період розгляду запасів в ДКЗ України.

2. Основні вимоги до змісту матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ корисних копалин

2.1. Матеріали геолого-економічних оцінок родовищ корисних копалин, подаються на експертизу ДКЗ України у 4 примірниках, які повинні містити:

характеристику геологічної будови покладів корисних копалин, їх технологічних властивостей, гірничо-геологічних, гідрогеологічних та інших умов залягання в обсязі, достатньому для прийняття обґрунтованих проектних рішень щодо способу і системи видобутку та схеми комплексної переробки корисних копалин і визначення показників кондицій;

техніко-економічне обґрунтування кондицій для підрахунку запасів корисних копалин, що забезпечують найбільш повне комплексне і економічно доцільне вилучення з надр запасів основних і супутніх корисних копалин, а також наявних у них цінних компонентів, на основі використання існуючих

прогресивних технологій видобутку і переробки мінеральної сировини за умови додержання вимог охорони надр і навколишнього природного середовища;

підрахунок запасів корисних копалин;

прогнозну економічну оцінку сумарного ефекту від експлуатації родовища по одному або кількох варіантах кондицій з визначенням прогнозних показників підприємницької діяльності гірничо-переробного комплексу в обсязі, достатньому для прийняття рішення про інвестування проекту його будівництва.

2.2. Матеріали геолого-економічних оцінок родовищ корисних копалин повинні бути достатніми для проведення експертизи кількості і якості корисних копалин, їх промислового значення, гірничо-геологічних, гідрогеологічних та інших умов їх видобутку без особистої участі автора.

2.3. До кожного з матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ (ділянок) додається протокол (акт, довідка тощо) розгляду матеріалів користувачем надр. До матеріалів додається коротка авторська довідка про геологічну будову родовища, виконані геологорозвідувальні роботи та підраховані на момент оцінки запаси в 4 примірниках.

3. Зміст геолого-технологічної частини звіту

3.1. Звіт складається із таких розділів:

вступ;

геологічна будова родовища (ділянки), геологічне обґрунтування проекту кондицій для підрахування запасів корисних копалин;

методика геологорозвідувальних робіт, оцінка достовірності параметрів підрахунку запасів;

порівняння даних розвідки і розробки;

речовинний склад і технологічні властивості корисних копалин, обґрунтування технологічної схеми переробки мінеральної сировини;

гідрогеологічні умови розробки родовища, обґрунтування раціонального способу осушення родовища;

гірничо-геологічні умови розробки родовища;
 оцінка впливу розробки родовища на стан навколишнього природного середовища, еколого-геологічні умови розробки родовища;
 оцінка повноти геологічної вивченості родовища.

3.1.1. Вступ.

У вступі зазначається:

мета виконаних геологорозвідувальних робіт і геолого-економічної оцінки родовища (ділянки) корисних копалин;
 адміністративне і географічне розташування, межі та площа родовища;
 короткі відомості про економіко-географічні умови району родовища, що впливають на економічні показники та строки його освоєння;
 наявність необхідних згідно із законодавством узгоджень на проведення геологорозвідувальних робіт, а також актів вибору земельних ділянок.

3.1.2. Геологічна будова родовища (ділянки), геологічне обґрунтування проекту кондицій для підрахування запасів корисних копалин.

У розділі наводиться такі дані:

позиція родовища в загальній геологічній структурі району;
 місцезнаходження ділянок, що мають перспективу на виявлення нових родовищ;

оцінка прогнозних ресурсів;

особливості геологічної будови родовища (ділянки), розміри, умови залягання і внутрішньої будови покладів основних і супутніх корисних копалин, їх речовинний склад, характеристика корисних компонентів і шкідливих домішок, що в них містяться;

основні закономірності просторового розподілу ділянок покладів корисних копалин, що складаються різними промисловими типами і сортами корисної копалини (мінеральної сировини) і підлягають роздільному видобутку та переробці або шихтуванню при сукупній переробці;

достовірність їхнього оконтурювання;

наявність внутрішніх прошарків пустих порід і некондиційних руд, їх кількість і розподіл по класах потужностей;

мінливість умов залягання, розмірів і форми тіл корисних копалин, їх внутрішньої будови, якісного складу і запасів по варіантах кондицій;

висновки про параметри кондицій, що використовуються для оконтурювання рудних тіл по потужності рудних і безрудних прошарків, що залучаються до підрахунку запасів;

обґрунтування групи складності геологічної будови родовища відповідно до Класифікації запасів.

3.1.3. Методика геологорозвідувальних робіт, оцінка достовірності параметрів підрахунку запасів.

У розділі наводиться такі дані:

описання топографічної і маркшейдерської основи, часу проведення зйомок, система координат, способи прив'язки розвідувальних виробок.

оцінка достовірності визначення просторового знаходження рудних перетинів та інших позначок, що залучаються до підрахунку запасів.

стадійність вивчення родовища згідно з Положенням про стадії геологорозвідувальних робіт на тверді корисні копалини, затвердженим наказом Геолкому України від 15.02.2000 № 19;

зведена таблиця видів і обсягів робіт;

кількість виробок: загальна і прийнята до підрахунку запасів по класах розвіданості в залежності від умов залягання і внутрішньої будови рудних покладів;

оцінка достовірності визначення об'єму продуктивних (рудних) покладів:

технічні засоби розвідки (в т.ч. геофізичні), а також засоби контролю;

можливість і надійність порівняння результатів;

достатність матеріалів, одержаних основними технічними засобами, для вивчення геологічної будови покладів і якості корисної копалини (показність керну та ін.);

обґрунтування ділянок першочергової розробки і більш детально вивчення геологічної будови, порівняння одержаних результатів з даним зрізженої сітки виробок на більшій частині родовища та обґрунтування підрахункових параметрів на родовищі в цілому;

для родовищ дуже складної будови – пропозиції щодо суміщення подальшої розвідки і розробки;

обґрунтування прийнятої системи опробування корисних копалин.

схему розміщення проб в об'ємі родовища, по покладах і промислових типах корисних копалин;

обсяги опробування, вибір схем обробки проб, контроль якості обробки;

принципи складання, кількість та призначення об'єднаних проб;

оцінка достовірності рядового опробування шляхом порівняння результатами великооб'ємного опробування по повних перетинах покладів корисних копалин;

обсяги і методи проведення основних, контрольних і арбітражних аналізів;

результати обробки даних контрольного опробування.

оцінку величин достовірності визначення підрахункових параметрів по даних опробування корисної копалини.

висновки про доцільність і напрями продовження геологорозвідувальних робіт.

3.1.4. Порівняння даних розвідки і розробки.

У цьому розділі наводиться такі дані:

аналіз розбіжностей в уявленні про геологічну будову родовища, одержаний на підставі дорозвідки і експлуатації, причини цих змін та їх вплив на кількість запасів і якість корисної копалини. Зміни ілюструються розрізами, погоризонтними планами та ін.;

баланс (рух) запасів по окремих покладах корисних копалин, підрахункових блоках, категоріях запасів і по родовищу в цілому після

останнього затвердження запасів; достовірність визначення величин втрат і розубожування корисних копалин;

контури затверджених і погашених запасів;

аналіз ступеню підтвердження гірничо-технічних умов розробки родовища;

оцінка достовірності підрахунку запасів, що впливає з результатів порівняння.

3.1.5. Речовинний склад і технологічні властивості корисних копалин, обґрунтування технологічної схеми переробки мінеральної сировини.

У розділі наводяться такі дані:

природні різновиди корисної копалини, їх технологічні властивості;

закономірності розподілу природних різновидів корисних копалин в межах родовища;

розподіл основних і супутніх корисних компонентів, шкідливих і шлакоутворюючих домішок по мінеральних формах носіїв, а також у просторі об'єктів розвідки (покладів, тіл та ін.). Кореляційна залежність між вмістом цих компонентів і визначенням можливості їх використання для підрахунку запасів.

обґрунтування розмежування промислових (технологічних) типів і сортів корисної копалини, мінливість технологічних властивостей, можливість їх просторового визначення та селективної розробки.

показність укрупнених лабораторних, напівпромислових і промислових проб (по масі, місцю відбору, речовинному складу, вмісту основних і супутніх компонентів та інших показниках) в поєднанні з результатами геолого-технологічного картування.

повнота технологічного опробування;

організації, що виконували технологічні дослідження, програми випробування та їх відповідність прогресивним технологічним схемам переробки корисних копалин (сучасним чи перспективним);

обґрунтування достатності виконаних досліджень речовинного складу корисної копалини для визначення її якості та підрахунку запасів.

обґрунтування технологічної схеми переробки мінеральної сировини та її характеристика у напрямках:

вихід товарної продукції;

якість товарної продукції та її відповідність нормативним вимогам;

вилучення основних і супутніх корисних компонентів у товарну продукцію;

використання хвостів збагачення і відходів переробки корисної копалини як сировини для одержання будівельних матеріалів та іншого застосування;

використання оборотних вод;

організація хвостосховищ;

охорона навколишнього середовища.

3.1.6. Гідрогеологічні умови розробки родовища, обґрунтування раціонального способу осушення родовища.

У розділі наводиться такі дані:

гідрогеологічна характеристика родовища і району;

якість вод і потужність водоносних горизонтів, характер і водоносність порід, їх фільтраційні властивості,

умови живлення і дренажу підземних вод, зв'язок між водоносними горизонтами і поверхневими водами;

ступінь ізоляції тіл корисної копалини водотривкими шарами;

хімічний склад і бактеріологічний стан вод, агресивність вод до бетону, металів і полімерів, вміст в них корисних і шкідливих компонентів;

розрахунок усереднених і максимальних водопритоків у гірничі виробки, обґрунтування заходів по осушенню родовища і водовідливу, а також по знешкодженню (хімічному, бактеріологічному, механічному) кар'єрних і шахтних вод;

оцінка можливості використання їх для питного, технічного водопостачання і зрошення;

доцільність підрахунку балансових запасів дренажних вод для цих цілей;

фактичні водоприпливи у гірничі виробки.

оцінка впливу розробки родовища на діючі водозабори та ті, що проектується, на поверхневі водоймища і водотоки, на умови розробки сусідніх родовищ;

рекомендації щодо запобіжних заходів;

обґрунтування можливостей формування хвостосховищ і гідровідвалів на визначених площах.

3.1.7. Гірничо-геологічні умови розробки родовища.

У розділі наводиться такі дані:

загальна характеристика гірничо-геологічних умов родовища (ділянки), що визначають спосіб його розкриття і технологію розробки (рельєф поверхні, потужність і літологічна характеристика покривних відкладів, потужність і складність будови тіл корисної копалини);

характеристика інженерно-геологічних особливостей порід родовища та їх анізотропії, складу, тріщинуватості, тектонічної зрушеності.

дані про сейсмічність району, можливість виникнення зсувів, селевих потоків та ін;

буримість і вибуховість корисної копалини і вміщуючих порід.

просторове положення ділянок з послабленою стійкістю порід, зон звітрювання, тектонічного дріблення, карстоутворення та ін.;

прогноз стійкості вміщуючих порід;

рекомендації щодо попередження розвитку явищ, здатних ускладнити розробку родовища;

прогноз зміни гірничо-геологічних умов під впливом гірничо-видобувних робіт, якщо вони можуть мати місце.

фізико-механічні властивості порід і руд - опір зрушенню і стисканню, коефіцієнт Пуассона, коефіцієнт міцності за Протод'яконовим, шаруватість, сланцюватість, пористість, кусковатість, розпушуваність, щільність в масиві, природна вологість, здатність до опливання, спучення, злежування, глинястість і розмокання, абразивність;

газоносність і категорія гірничого підприємства по загазованості, здатність руд і вміщуючих порід до самозапалення, небезпека раптових викидів порід, вибухонебезпечність, силікоzoneбезпечність ведення гірничих робіт з визначенням вмісту вільного двооксиду кремнію в рудах і вміщуючих породах за даними хімічних аналізів, зміна речовинного складу руд під впливом процесів окислення в залежності від продовження зберігання, геотермічні умови.

3.1.8. Оцінка впливу розробки родовища на стан навколишнього природного середовища, еколого-геологічні умови розробки родовища.

У розділі наводиться такі дані:

характеристика природних об'єктів: земель і лісових угідь, водотоків і водойм, переважні вітри, опади, господарська діяльність, що склалася в районі.

характеристика промислових викидів, стоків, відходів та інших факторів впливу на навколишнє природне середовище; напрям і ступінь цього впливу, можливі прояви суфозії, карстоутворення, водозниження, заболочення, активізації зсувів, замулення, радіаційна характеристика корисної копалини і вміщуючих порід у відповідності з НРБУ-97.

токсичність і хімічна активність відвальних порід; агрохімічні властивості розкривних і вміщуючих порід, включаючи верхній родючий шар, їх придатність для рекультивації відповідно до нормативу;

заходи по охороні навколишнього природного середовища і рекультивації;

оцінка очікуваної інтенсивності змін у стані, властивостях, рівні забрудненості, ступеню порушеності основних компонентів навколишнього природного середовища: масивів гірських порід, підземної гідросфери, поверхневих вод, ґрунтів і зони аерації, атмосферного повітря, рослинного і тваринного світу;

підсумкова оцінка геоекологічних наслідків видобутку корисних копалин, що включає в себе:

фонові параметри стану навколишнього природного середовища (рівень радіації, якість поверхневих і підземних вод та повітря, характеристика ґрунтового покриву і т. ін.) в зоні очікуваного впливу розробки родовища, природні аномалії екологічно шкідливих чинників;

порівняльний аналіз очікуваного техногенно порушеного стану навколишнього природного середовища і фонового (початкового) його стану з кількісною і якісною характеристикою очікуваних змін із застосуванням коефіцієнтів інтенсивності зміни основних показників щодо їх фонових рівнів;

порівняння фактичних показників, що віддзеркалюють стан, властивості, забрудненість порід, вод, повітря і т.ін. з державними стандартами, санітарними нормами, нормативно-методичними документами, будівельними нормами, технічними правилами, а також інтерпретація екологічного значення результатів порівняння;

характеристику шкоди, яка може бути заподіяна природним об'єктам, інженерним спорудам, будівлям;

характеристику зон санітарної охорони, охоронних зон, прибережних захисних смуг об'єктів, що розташовані поблизу родовища;

економічну оцінку збитків з визначенням витрат на запобігання негативного впливу на навколишнє природне середовище (освоєння маловідходних природозберігаючих технологій) та витрат, пов'язаних з відшкодуванням заподіяної шкоди навколишньому природному середовищу (додаткові соціальні послуги населенню, компенсації за втрату орних земель, лісів та ін.);

висновки про найбільш доцільні способи і технології розробки і переробки корисних копалин з найменшою екологічною шкодою, які забезпечують раціональне використання наявних запасів;

загальний висновок про доцільність промислового освоєння родовища в існуючих екологічних умовах у порівнянні з альтернативними варіантами забезпечення потреб у даній мінеральній сировині;

матеріали щодо оцінки впливу розробки родовища на стан навколишнього природного середовища повинні розроблятися в найбільш повному обсязі ще на стадії попередньої оцінки родовища з подальшим уточненням і конкретизацією.

У залежності від специфіки родовища, яке розвідується, на вимогу замовника чи відповідного експертного органу до складу матеріалів, за погодженням з ДКЗ, можуть включатися відомості, проробки і розрахунки, не вказані у даному розділі, але необхідні для об'єктивної оцінки матеріалів.

3.1.9. Оцінка повноти геологічної вивченості родовища.

У розділі наводиться такі дані:

аналіз геологічної вивченості родовищ в цілому, морфології, умов залягання, внутрішньої будови і речовинного складу окремих покладів корисної копалини, гідрогеологічних, гідрологічних, інженерно-геологічних і гірничо-технічних умов експлуатації родовища;

обґрунтування достатності одержаної інформації для проектування гірничодобувного і переробного підприємства;

ступінь вивченості флангів і глибоких горизонтів родовища, а також рудного поля і рудного району;

обґрунтованість оцінки прогнозних ресурсів;

аналіз повноти, якості і комплексності технологічних досліджень, обґрунтованість розробленої схеми переробки корисної копалини, яка спроможна забезпечити можливість економічно раціонального вилучення корисних компонентів;

висновки про можливість проектування гірничодобувного підприємства при досягнутому рівні розвіданості родовища і ділянок першочергового освоєння.

4. Зміст техніко-економічного обґрунтування параметрів кондицій

4.1. Обґрунтування прийнятих в техніко-економічних розрахунках способів розкриття і розробки родовища, меж розробки запасів, систем

розробки, потужності підприємства, величини втрат і засмічення корисної копалини при видобуванні, обсягів гірничо-капітальних робіт, собівартості видобутку і переробки руди, капітальних витрат.

4.2. Таблиця порівняння основних техніко-економічних показників по розрахункових варіантах:

Розвідані запаси, що прийняті до обґрунтування кондицій	тис. т (м^3)
Запаси попередньо оцінені	тис. т (м^3)
Промислові запаси	тис. т (м^3)
Експлуатаційні запаси	тис. т (м^3)
Розвідані запаси компонентів	тис. т (кг)
Промислові запаси компонентів	тис. т (кг)
Середній вміст компонентів у запасах	
розвіданих	% /т (т)
промислових	% /т (т)
експлуатаційних	% /т (т)
Втрати:	
загальношахтні (загальнокар'єрні)	%
експлуатаційні	%
Засмічення	%
Річна продуктивність підприємства:	
по гірничій масі	тис. т (м^3)
по видобуванню і переробці руди	тис. т (м^3)
по випуску концентратів (промпродуктів)	тис. т (м^3)
по випуску кінцевої товарної продукції	тис. т (м^3)
Коефіцієнт розкриття	$\text{м}^3/\text{т}$ ($\text{м}^3/\text{м}^3$)
Показники збагачення:	
вихід концентрату (промпродукту)	%
вилучення компонента в концентрат	%
вміст компонента (в концентраті)	%

вилучення компонента з концентрату	%
Строк забезпечення підприємства запасами	років
Капіталовкладення в промбудівництво:	
у тому числі –	
у рудник (шахту, кар'єр)	тис. грн
у фабрику (рудопідготовки)	тис. грн
у металургійний (хімічний) завод	тис. грн
на заходи щодо охорони навколишнього	
природного середовища	тис. грн
крім того, пов'язані витрати	тис. грн
Загальні капіталовкладення	тис. грн
Питомі капіталовкладення на одиницю річного	
видобутку корисної копалини	грн/т (м ³)
Виробничі фонди (основні + оборотні)	тис. грн
Річні експлуатаційні витрати	тис. грн
Експлуатаційні витрати на одиницю корисної	
копалини	грн
у тому числі –	
на видобуток	грн
на збагачення	грн
на заводську переробку	грн
на повернення витрат на	
геологорозвідувальні роботи	грн
Собівартість одиниці товарної продукції	грн
Ціна одиниці товарної продукції	грн
Вартість товарної продукції, загальна і	
по компонентах	тис. грн
річного випуску	тис. грн
за весь період розробки	тис. грн

Прибуток:

річний тис. грн

за весь період розробки	тис. грн
-------------------------	----------

Рівень рентабельності:

до виробничих фондів %

до собівартості продукції

Строк окупності капіталовкладень _____ років

Перелік техніко-економічних показників уточнюється залежно від геолого-технологічних особливостей родовища, умов видобутку і переробки корисних копалин. Оптимальний варіант кондицій при поваріантних розрахунках обґрунтовується максимальним і комплексним використанням розвіданих запасів при мінімальній собівартості одиниці товарної продукції і мінімальних капітальних витратах.

4.3. Результати порівняння основних техніко-економічних показників по розрахункових варіантах, а також з показниками провідних діючих або запроєктованих аналогічних підприємств.

4.4. Розрахунки і обґрунтування запропонованих параметрів кондицій по вибраному найбільш економічному варіанту експлуатації родовища відповідно до Положення про порядок розробки та обґрунтування кондицій на мінеральну сировину для підрахунку запасів твердих корисних копалин у надрах», затвердженого наказом Державної комісії України по запасах корисних копалин від 07 грудня.2005 року № 300, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 січня 2006 року за № 65/11939.

4.5. Коротка характеристика варіантів кондицій: умов залягання, розмірів, форм тіл корисної копалини та їх внутрішньої будови, якісного складу і запасів. Запаси по прийнятому варіанту і доведення його переваг.

4.6. Причини віднесення запасів до позабалансових, обґрунтування
кондицій для їх підрахунку; умови їх збереження у надрах чи складування.

4.7. Обґрунтування доцільності підрахунку та обліку запасів, що належать до охоронних ціликів об'єктів природно-заповідного фонду, пам'яток культурної спадщини, а також на ділянках і в блоках з особливими гірничо-геологічними або техніко-економічними умовами.

4.8. Перелік кондицій. Оцінка величини збільшення чи зменшення собівартості одиниці товарної продукції, що обумовлені розташуванням родовища, природними умовами залягання і якістю корисної копалини у порівнянні з вітчизняними та закордонними аналогами.

4.9. Порівняльна оцінка економічного потенціалу родовища з іншими родовищами, що розробляються, чи заплановані до розробки у відповідних цінах і обсягах виробництва, їх відповідність геологічним особливостям родовища, вимогам комплексного освоєння, умовам розробки родовища.

5. Підрахунок запасів

Кондиції для підрахунку запасів; ким і коли затверджені, номер протоколу.

Обґрунтування прийнятого методу підрахунку запасів основної корисної копалини.

Принцип побудови підрахункових блоків і контурів тіл корисних копалин, методика екстраполяції. У випадках відхилення від кондицій, обґрунтування їх впливу на результати підрахунку і розробки родовища. Обґрунтування ступеня розвіданості запасів по блоках, класах і категоріях.

Методика визначення середніх величин підрахункових параметрів, об'ємів блоків, запасів, технологічних типів, сортів (марок).

Наявність надзвичайно високих (ураганих) вмістів корисних компонентів; способи обмеження їх впливу на підрахунок запасів; облік закарстованості. Опис алгоритмів і програм, що дають можливість перевірки результатів підрахунку із застосуванням спеціалізованих програмних продуктів.

Обґрунтування розподілу запасів по класах розвіданості і категоріях, дані про запаси в блоках, що розпочаті розробкою, в охоронних ціликах.

Прийняті методи підрахунку запасів супутніх компонентів по вмісту в пробах (у т.ч. мономінеральних), в концентратах; способи кореляції та інше. Обґрунтування віднесення запасів супутніх компонентів до класів розвіданості вміщуючої її основної корисної копалини, вивченості форм їх концентрації (розподілу).

Результати підрахунку основних і супутніх корисних копалин по групах і класах запасів та напрямках використання; для позабалансових запасів - розподіл за ознаками, що спричинили віднесення запасів до цієї групи.

Порівняння підрахованих запасів корисних копалин і корисних компонентів з врахованими державним балансом; пояснення причин можливих невідповідностей.

6. Оцінка підготовленості родовищ до промислового освоєння

Повнота виконання вимог Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр та Інструкції по її застосуванню до родовища (ділянки), що оцінюється.

Обґрунтування можливості повного або часткового використання балансових запасів низьких категорій, а також позабалансових запасів при проектуванні підприємств по видобутку корисних копалин.

Відповідність вивчених супутніх корисних копалин і компонентів, що мають промислове значення, вимогам комплексного вивчення і використання родовищ та відходів основного виробництва.

Можливість підвищення забезпеченості видобувного підприємства розвіданими запасами або збільшення його виробничої потужності шляхом подальшого проведення на родовищі (ділянці) геологорозвідувальних робіт.

Загальна оцінка підготовленості розвіданого родовища до промислового використання (авторська і зацікавлених організацій).

7. Висновки

Основні висновки про ступінь вивченості геологічної будови родовища (ділянки), речовинного складу і технологічних властивостей корисної копалини, а також природних умов розробки родовища.

Основні висновки авторів і рекомендації проектних організацій про найбільш повне і комплексне використання розвіданих запасів основних і супутніх корисних копалин та цінних компонентів.

Оцінка загальних перспектив родовища. Рекомендації щодо напрямів подальших геологорозвідувальних робіт, а також спеціальних досліджень по удосконаленню технології видобутку і переробки.

8. Список використаних матеріалів

Перелік опублікованих, фондowych та інших джерел (назва матеріалів, автори, рік та місце видання (складення)).

9. Перелік та короткий зміст текстових додатків

9.1. По родовищах, що розвідуються:

копії документів, що визначають державну реєстрацію, завдання і дозволи на проведення геологорозвідувальних робіт (спеціальні дозволи на користування надрами, довідки земельних, природоохоронних та інших органів);

протоколи розгляду матеріалів підрахунку запасів НТР або ЕТР організацій-виконавців робіт з оцінкою якості робіт і достовірності підрахованих запасів;

висновки чи відгуки зацікавлених організацій щодо підрахунку запасів і підготовленості родовища до промислового освоєння;

звіти про технологічні випробування;

перелік гірничих виробок і свердловин, не використаних при підрахунку запасів (з визначенням причин);

акти перевірки відповідності первинної геологічної документації натурі і зведеної документації - первинній;

акт комісії по перевірці якості первинних геофізичних матеріалів, технічного стану апаратури, правильності обробки первинної польової геофізичної документації та ін.;

акти відбору і паспорти технологічних проб.

9.2. Крім того, по родовищах, що розробляються:

довідки про видобуток, втрати, розубожування, списання запасів корисних копалин після останнього затвердження запасів (баланс запасів);

довідка або висновки про узгодження результатів порівняння даних розвідки і розробки з зацікавленою видобувною організацією;

довідка про фактичні водоприпливи в експлуатаційні виробки;

дані про виділення газу, прояви гірничих ударів та інш.;

при наявності переробного підприємства (збагачувальної фабрики) - дані про фактичні виробництва (збагачення).

10. Перелік та короткий зміст табличних додатків

10.1. Каталоги координат свердловин, гірничих виробок та інших пунктів, що використовуються для підрахунку запасів (при необхідності - покрівлі та підшви тіл корисних копалин).

10.2. Таблиці, що характеризують якість гірничих і бурових робіт; опробування, обробки проб і аналітичних робіт:

вихід керну і характеристика його стану в контурах запасів;

результати аналізу даних контрольних виробок;

характер вибіркового розбурювання керну і вибіркового викрошування борозневих проб;

результати завірення рядового опробування більш представницьким;

результати обробки даних арбітражних аналізів, а при необхідності - таблиці розрахунку поправочних коефіцієнтів;

журнали опробування;

дані порівняння теоретичних і фактичних мас відібраних проб;
 таблиці результатів аналізів і визначень (випробувань), що характеризують корисну копалину;
 таблиці обчислення середніх випадкових помилок і систематичних відхилень показників аналізів (з обґрунтуванням тих, що вилучаються) відповідно до діючих методик;
 таблиці визначення об'ємної маси і вологості;
 таблиці виміру скривлення свердловин;
 результати інженерно-геологічних, гідрогеологічних, гідрологічних і геофізичних досліджень.

10.3. Табличні матеріали до підрахунку запасів, розміщені в порядку підрахункових операцій, що дозволяють здійснити перевірку підрахунку, а саме:

табличні обчислення середніх показників (вміст, потужність та ін.);
 таблиці обчислення площ і об'ємів блоків;
 таблиці підрахунку запасів корисних копалин, основних і супутніх компонентів по блоках, окремих тілах і ділянках (по групах запасів, категоріях, сортах і т.д.);
 зведені таблиці запасів.

11. Графічні додатки

11.1. Графічні додатки в себе включають:

оглядову карту району родовища;
 геологічну карту родовища;
 плани опробування;
 підрахункові плани, розрізи і поздовжні проекції тіл корисних копалин з контурами раніше затверджених і врахованих геолого-маркшейдерською службою підприємства;
 при значних викривленнях свердловин - проекції фактичної сітки перетинів тіл корисних копалин;

зведена геологічна документація розвідувальних виробок (колонки, замальовки, описи, каротажні діаграми - вибірково);

морфологія і умови залягання покладів корисної копалини, просторовий розподіл у них корисних компонентів, промислових типів (сортів) мінеральної сировини;

будова покладів балансових і позабалансових запасів на геологічних розрізах, погоризонтних планах, планах підрахунку по використаних при обґрунтуванні кондицій варіантах крайового (бортового) вмісту, потужності тіл корисних копалин, показниках якості сировини, гірничо-геологічних умовах та ін.;

додаткові креслення, що характеризують умови залягання, форму і будову тіл корисної копалини, розподіл корисних копалин і шкідливих компонентів, гідрогеологічні, інженерно-геологічні, екологічні та інші умови, що визначають розробку родовища;

графіка, що ілюструє зміну уявлень про геологічну будову родовища за даними розвідки і експлуатації, попередньої та останньої розвідки (для родовища, що експлуатується);

схема розкриття родовища; межі розробки;

технологія переробки - якісно-кількісна схема по прийнятому варіанту;

графіка, що характеризує перспективу родовища;

графіка по завіренню бурінням даних геофізики, що використані для підрахунку запасів.

11.2. З метою забезпечення якомога меншого об'єму звітних матеріалів при складанні креслень треба домагатися більш щільного їх навантаження знаками при належній виразності читання.

11.3. На час розгляду ТЕО кондицій в ДКЗ України належить подавати повний комплект матеріалів підрахунку запасів з графікою і звіти про технологічні дослідження.

12. Оформлення матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ

12.1. Оформлення матеріалів підрахунку запасів корисних копалин здійснюється відповідно до вимог Державного інформаційного геологічного фонду України.

12.2. Обов'язковими умовами є:

12.2.1. На титульному листі позначаються: організація, що виконала оцінку, прізвища та ініціали авторів, повна назва родовища (ділянки), район (область), найменування корисної копалини (напрямок її використання), дата, на яку виконано підрахунок, підписи відповідальних посадових осіб організації, що подає матеріали оцінки, скріплені печаткою.

12.2.2. Текстова частина і таблиці підрахунку запасів підписуються авторами звіту (підрахунку), табличні додатки - їх виконавцями. Копії звітів про спеціальні дослідження завіряються печаткою.

12.2.3. Графічні матеріали мають бути складеними в єдиних позначках, підписані виконавцями, особами, які їх перевірили, та керівниками організацій, що подають матеріали геолого-економічних оцінок запасів корисних копалин ділянок надр, що надаються у користування.

13. Порядок подання матеріалів геолого-економічної оцінки

13.1. Матеріали геолого-економічної оцінки родовищ корисних копалин, що включають геолого-технологічну характеристику підрахованих запасів корисних копалин і техніко-економічне обґрунтування кондицій, подаються до ДКЗ одночасно і розглядаються як єдиний документ. У випадках, коли оцінці підлягають великі родовища зі значними капіталовкладеннями на освоєння, і ті, що вперше залучаються до розробки і не мають аналогів в Україні, а також родовища, експлуатація котрих пов'язана зі зміною кондицій, за ініціативою виконавця геологорозвідувальних робіт державна експертиза може розпочатися з попереднього розгляду техніко-економічного обґрунтування кондицій та їх затвердження окремим протоколом ДКЗ України.

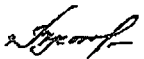
13.2. Під час державної експертизи визначаються: достовірність запасів корисних копалин, їх кількість і якість, умови залягання, ступінь вивченості, економічне значення і підготовленість родовища до промислового освоєння.

13.3. Матеріали геолого-економічних оцінок розвіданих родовищ подаються в ДКЗ України користувачами надр, що мають спеціальний дозвіл на користування надрами.

13.4. Надрокористувачі, які планують подання геолого-економічних оцінок родовищ корисних копалин на державну експертизу, до 1 січня наступного року надають ДКЗ календарні графіки подання матеріалів.

13.5. Геологорозвідувальні роботи з геолого-економічної оцінки запасів родовищ (ділянок) мають бути зареєстровані Держгеонадрами. Матеріали геолого-економічних оцінок родовищ (ділянок) корисних копалин мають бути розглянуті науково-технічними радами виконавців геологорозвідувальних робіт, а також суб'єктів господарювання, за завданням яких виконана оцінка, і рекомендовані до подання на державну експертизу.

Директор Юридичного департаменту

 В.А. Бучко

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту наказу Міністерства екології та природних ресурсів України
«Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок
подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин
матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ металічних і
неметалічних корисних копалин»

I. Визначення проблеми

Проект наказу розроблено відповідно до підпункту 2 пункту 4 Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 року № 32, та з метою приведення Інструкції про зміст, оформлення і порядок подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ металічних і неметалічних корисних копалин, затвердженої у наказом Державної комісії України по запасах корисних копалин при Державному комітеті України з питань геології та використання надр від 4 жовтня 1995 р. № 35 та зареєстрованої у Міністерстві юстиції України за № 394/930 від 01.11.1995, у відповідність до норм чинного законодавства.

Реалізація проекту акта вплине на:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	
Держава	+	
Суб'єкти господарювання	+	

II. Цілі державного регулювання

Метою розробки та прийняття наказу є затвердження нової Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання в ДКЗ матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ металічних і неметалічних корисних копалин.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів.

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час.	Залишення ситуації без змін, що призведе до ускладнення реалізації державної політики у зазначеному напрямку.

Альтернатива 2. Прийняття наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ металічних і неметалічних корисних копалин»	Забезпечення належної реалізації державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.
--	---

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей.

Оцінка впливу на сферу інтересів держави.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час	-	Відсутність нормативно-правового акту, який би регламентував подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ металічних і неметалічних корисних копалин.
Альтернатива 2. Прийняття наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Інструкції про зміст, оформлення та порядок подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ металічних і	Прийняття нормативно-правового акту, який чітко визначить вимоги до змісту матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ корисних копалин, зокрема геолого-технологічної частини звіту. Також, на рівні підзаконного акта буде надано обґрунтування	-

неметалічних корисних копалин»	прийнятих в техніко- економічних розрахунках способів розкриття і розробки родовища, меж розробки запасів, систем розробки, потужності підприємства, величини втрат і засмічення корисної копалини при видобуванні, обсягів гірничо-капітальних робіт, собівартості видобутку і переробки руди, капітальних витрат з застосуванням відповідних розрахунків у гривнях.	
-----------------------------------	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час	-	Недостатня поінформованість громадян щодо обізнаності громадян щодо дотримання вимог законодавства у сфері надрокористування.
Альтернатива 2.	Забезпечення належного рівні обізнаності громадян щодо дотримання вимог законодавства у сфері надрокористування.	-

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час.	-	Відсутність нормативно- правового акту, який би регламентував подання на

		розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ металічних і неметалічних корисних копалин.
Альтернатива 2. Прийняття проекту Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Методики визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на користування надрами».	Реалізація проекту акта сприятиме допомозі надрокористувачам при поданні на експертизу й оцінку ДКЗ геолого-економічної оцінки розвіданих родовищ (покладів) вуглеводнів, а також належній реалізації державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.	-

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотири бальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час	1	Подальша невизначеність питань подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ металічних і неметалічних корисних копалин.

Альтернатива 2. Прийняття проекту	4	Забезпечення врегульованості на рівні підзаконного акту питань подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічної оцінки родовищ металічних і неметалічних корисних копалин.	
Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час	-	Відсутність належного нормативно-правового акту.	
Альтернатива 2. Прийняття проекту	Наявність належного нормативно-правового акту.	-	
Рейтинг	Аргументи щодо обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи		Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1. Збереження ситуації, яка існує на цей час	X		X
Альтернатива 2.	Нагальна потреба у прийнятті нормативно-правового акту, яким буде затверджена нова Інструкція про зміст, оформлення і порядок подання на розгляд Державної комісії по запасах корисних копалин матеріалів геолого-економічних оцінок родовищ		Не очікується.

	металічних і неметалічних корисних копалин	
--	--	--

V. Механізм та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання проблематики, є прийняття регуляторного акта.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні впроваджувати або виконувати ці вимоги.

Очікуваний рівень виконання вимог регуляторного акту особами, на яких розповсюджується його дія – високий.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Обмеження строку чинності регуляторного акта немає, що дасть можливість розв'язувати питання та досягати цілей державного регулювання. Термін дії регуляторного акта – відповідно до законодавства після набрання чинності в установленому порядку.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

У результаті реалізації проекту регуляторного акта очікується забезпеченості однозначність у правовому регулюванні питань визначення початкової ціни продажу дозволу на право користування надрами для всіх випадків геологічного вивчення та видобування корисних копалин та використання надр, не пов'язаного з видобуванням корисних копалин.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання і фізичних осіб - високий. Проект акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднено на офіційному веб-сайті Держгеонадр.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта буде здійснюватись до дати набрання чинності цим актом шляхом збору пропозицій і зауважень від суб'єктів господарювання та їх аналізу.

Повторне відстеження планується здійснити через рік після набуття чинності регуляторного акта, в результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення

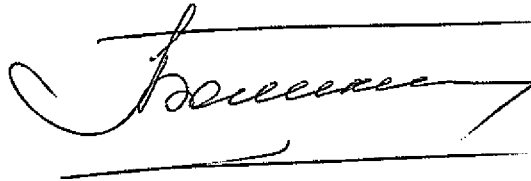
неврегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта, ці питання будуть врегульовані шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження здійснюється раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження. Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюються із значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта проводитиметься шляхом розгляду пропозицій та зауважень суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері надрокористування, які надійшли до Державної служби геології та надр України.

Аналіз регуляторного впливу підготовлено Державною службою геології та надр.

Т.В.О. Голови

М.О. Бояркін

“ 23 ” листопада 2016 р.